

УДК 37.012:[378.147:37.011.3-051]

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-215-203-207

ЧУВАСОВ Михайло Олегович –
доктор філософії, докторант
Центральноукраїнського державного
університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2024-9095>
e-mail: mochuvasov@gmail.com

ГОТОВНІСТЬ СТУДЕНТІВ ДО ДІАГНОСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ЗМІСТ ТА СТРУКТУРА

У статті на основі психолого-педагогічної літератури обґрунтовано актуальність формування готовності студентів до діагностичної діяльності, розглянуто структурні компоненти цього складного особистісного утворення: мотиваційно-установчий, когнітивно-процесуальний, моніторингово-інструментальний, аналітично-оцінний. Мотиваційно-установчий компонент готовності студентів до діагностичної діяльності передбачає формування стійкого інтересу, мотивації та установки на практичну діагностичну діяльність, потреби в самодіагностиці власних можливостей та здібностей як основи професійного становлення в педагогічній освітній сфері. Когнітивно-процесуальний компонент передбачає орієнтацію на опанування теоретичних основ діагностичної діяльності, розуміння ролі діагностики та самодіагностики в оптимізації професійної підготовки, її методологічних і методичних основ у набутті досвіду діагностичних дій шляхом опанування діагностичними процедурами, діагностичним інструментарієм і технологіями в практиці діагностування. Моніторингово-інструментальний компонент свідчить про здатність систематичного спостереження і контролю за процесом професійної підготовки та професійного становлення майбутніх педагогів, динамікою зміни її продуктивності й рівнів прояву діагностичних здібностей, здатності регулювати хід спостереження, своєчасно виправляти недоліки, що виникають у процесі контролю як змістовому, так і в організаційному плані. Аналітично-оцінний компонент готовності до діагностичної діяльності передбачає аналіз зібраних даних, їх структурування, систематизацію, визначення на їх основі перспектив подальшого вдосконалення педагогічного процесу й оптимізації професійного становлення майбутніх педагогів, оцінку досягнутих результатів й порівняння з критеріями та показниками нормативного еталона.

Механізм діагностики та самодіагностики є способом формування готовності до діагностичної діяльності за допомогою якого методологічні підходи, принципи та діагностичний інструментарій педагогічного дизайну забезпечують продуктивність цього процесу.

Ключові слова: структура готовності студентів, діагностична діяльність, компетентність майбутніх педагогів, компоненти готовності.

CHUVASOV Mykhailo Olegovich –
Doctor of Philosophy, Doctoral Candidate of
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2024-9095>
e-mail: mochuvasov@gmail.com

STUDENTS' READINESS FOR DIAGNOSTIC ACTIVITIES: CONTENT AND STRUCTURE

The article, based on psychological and pedagogical literature, substantiates the relevance of forming students' readiness for diagnostic activity, considers the structural components of this complex personal formation: motivational-establishment, cognitive-procedural, monitoring-instrumental, analytical-evaluative. The motivational-setting component of students' readiness for diagnostic activity involves the formation of a stable interest, motivation and attitude to practical diagnostic activity, the need for self-diagnosis of one's own capabilities and abilities as the basis of professional development in the pedagogical and educational sphere.

The cognitive-procedural component involves an orientation towards mastering the theoretical foundations of diagnostic activity, understanding the role of diagnostics and self-diagnosis in optimizing professional training, its methodological and methodical foundations in acquiring experience in diagnostic actions by mastering diagnostic procedures, diagnostic tools and technologies in diagnostic practice. The monitoring-instrumental component testifies to the ability to systematically observe and control the process of professional training and professional development of future teachers, the dynamics of changes in its productivity and levels of manifestation of diagnostic abilities, the ability to regulate the course of observation, timely correct deficiencies that arise in the process of control, both content-wise and in organizational terms. The analytical and evaluation component of readiness for diagnostic activity involves the analysis of collected data, their structuring, systematization, determination based on them of prospects for further improvement of the pedagogical process and optimization of the professional development of future teachers, evaluation of the achieved results and comparison with the criteria and indicators of the normative standard.

Keywords: structure of students' readiness, diagnostic activity, competence of future teachers, readiness components.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Інноваційні рішення в освітній галузі є багатокомпонентною діяльністю з розроблення та впровадження нововведень в педагогічну практику, перетворення методичного інструментарію з метою досягнення ефективних результатів, активізації факторів, зв'язків, закономірностей з рівнем ініціативною суб'єктною активністю суб'єктів в їх особистісному і соціальному прояву, що спрямовано на досягнення вищого рівня якості

підготовки майбутніх педагогів. Розвиток якості майбутнього фахівця не можливо забезпечити без систематичної діагностики рівня його професійного зростання в умовах підготовки в закладах вищої освіти.

Визначальним чинником забезпечення продуктивності професійної підготовки майбутніх педагогів є не тільки структурування її змісту, оновлення методики та технології освітнього процесу, а й виявлення резервів діагностичної

діяльності в підвищенні рівнів педагогічного професіоналізму й рівня готовності до об'єктивної оцінки її якості.

Діагностична діяльність тісно взаємопов'язана з продуктивністю професійного зростання студентів, розвитком їхнього творчого потенціалу, є важливим фактором моніторингу та оцінки професійного зростання особистості, а набір її інструментарію – засобами виміру здібностей, особистісного потенціалу майбутніх педагогів, їх ресурсних можливостей в опануванні досвідом творчої педагогічної праці, прогнозування шляхів подальшого вдосконалення його в закладах вищої освіти й використання діагностичних даних як важливого ресурсу підвищення продуктивності професійної підготовки в професійному зростанні кожного студента (студентки).

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Готовність до діагностичної діяльності забезпечується шляхом здатності до збору й використання діагностичних даних, їх аналізу, оцінки й обліку в процесі оптимізації освітнього процесу досягнення запланованих результатів педагогічної діяльності. На думку Л. Кондрашової, у ході педагогічної діяльності виявляються особистісні риси індивідуума, установки, судження й переконання, система зв'язків, мотивація, емоційно-вольові якості, професійна компетентність. [1, с. 15]. А джерелом збору всієї інформації слугує діагностична діяльність, продуктивність якої обумовлює багатогранність структури готовності педагога до виконання її функцій.

Є. Лодатко розглядає готовність майбутніх магістрантів до освітньо-наукової діяльності «як складне особистісне утворення, що комплексно розкриває інтегративну діяльнісно-функціональну характеристику магістра, в основу якої покладено мотиви діяльності, знання й уміння виконувати певні професійні функції». Серед структурних компонентів цього складного особистісного утворення він виділяє: мотиваційний, інформаційно-теоретичний та практично-технологічний компоненти та зазначає, «що формування готовності майбутніх магістрів до освітньо-наукової діяльності передбачає опанування вмінь орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію та оперувати нею відповідно до власних професійних потреб і вимог сучасного високотехнологічного суспільства» [2, с. 179].

І. Новик, розглядаючи готовність як складне особистісне утворення, виділяє в структурі її змісту компоненти: мотиваційний, змістовий, операційний, контрольньо-коригувальний, рефлексивний. При цьому важливими критеріями сформованості готовності до діагностичного супроводу вона виділяє мотиваційно-ціннісний, продуктивно-когнітивний, операційно-діяльнісний, контрольньо-корекційний, рефлексивно-оцінювальний [5, с. 407].

В структурі готовності до діагностичної діяльності вчителя початкової школи в умовах багатопрофільного університету С. Мартиненко виділяє такі компоненти: мотиваційно-ціннісний (формування мотиваційно-ціннісного ставлення до

діагностичної діяльності); когнітивний (формування системи знань й розвиток педагогічного мислення); операційно-змістовий (навчання способів виконання діагностичних дій, вироблення умінь й навичок) [3, с. 158].

Метою статті є наукове обґрунтування змісту та структури формування готовності студентів до діагностичної діяльності в закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Водночас залишаються невисвітленими питання готовності студентів до педагогічної діяльності на основі діагностичного підходу до освітнього процесу; недостатньо наукових робіт, що розкривають особливості та перспективи використання діагностичної діяльності у підвищенні якості навчання програмних дисциплін. Зміст навчальних дисциплін передбачає розгляд динамічних явищ й процесів, для опису яких необхідно застосовувати складний діагностичний апарат, але, недостатній рівень діагностики ускладнює розуміння абстрактно-логічних понять й закономірностей, ступеня сформованості професійних якостей і властивостей, що призводить до низького рівня підготовленості студентів до творчої педагогічної праці та педагогічного діагнозу подальшого професійного зростання студентів в закладах вищої освіти.

Готовність до різних видів діяльності характеризується психічним станом особистості, що проявляється перед початком любого виду діяльності, на етапі мотивації й установки щодо виконання запланованих завдань.

У своєму дослідженні ми будемо трактувати готовність до діагностичної діяльності як складне особистісне утворення, яке виражається сукупністю діагностичних знань, умінь, навичок й практичних дій для виявлення реального стану об'єкта (суб'єкта), що вивчається й прогнозування шляхів його подальшого вдосконалення; ступеневого становлення, відображення розвиненості діагностичних знань, умінь, навичок, мотивів й установок, здатності до практичної діагностичної діяльності.

Розглядаючи готовність до діагностичної діяльності як складне особистісне утворення, серед її структурних компонентів виділяємо: мотиваційно-установчий, когнітивно-процесуальний, моніторингово-інструментальний, аналітично-оцінний.

Мотиваційно-установчий компонент готовності студентів до діагностичної діяльності передбачає формування та розвиток стійкого інтересу, мотивації й установки на практичну діагностичну діяльність, потреби в самодіагностиці власних можливостей та здібностей як основи професійного становлення в педагогічній освітній сфері. Установка є базовим елементом мотиваційного механізму і визначає характер діяльності, що впливає на формування уявлень особистості. На думку Д.Мельничука, установки спричиняють вплив на формування мотиву діяльності шляхом його актуалізації, виконуючи спонукальні функції:

- визначає сталий, послідовний, цілеспрямований процес здійснення дій, тобто є

інструментом стабілізації, який зберігає її спрямованість у безперервно змінних умовах;

- звільняє свідомість людини від необхідності приймати рішення і контролювати дії в стандартних і відомих умовах;

- обумовлює інертність, скутість дій, призводить до труднощів у пристосуванні до нових умов виконання діяльності [4, с. 183].

Мотиваційно-установчий компонент готовності до діагностичної діяльності демонструє ступінь усвідомлення значущості діагностування в підвищенні якості впливу професійної підготовки на професійне становлення майбутніх педагогів, наявність установок на опанування сучасним діагностичним інструментарієм та інтересу до проведення заходів діагностичної діяльності.

Когнітивно-процесуальний компонент передбачає орієнтацію на опанування теоретичних основ діагностичної діяльності, розуміння ролі діагностики та самодіагностики в оптимізації професійної підготовки, її методологічних і методичних основ у набутті досвіду діагностичних дій шляхом опанування діагностичними процедурами, діагностичним інструментарієм і технологіями в практиці діагностування. Цей компонент готовності забезпечує здатність до засвоєння теоретичних основ педагогічної діагностики та самодіагностики, гнучкості діагностичних дій, процедур, умінь діагностування, збору діагностичних даних, структурування діагностичної інформації про стан професійної підготовки й професійного зростання студентів, розуміння складності діагностичного процесу, його закономірностей, ускладнень, суперечностей, знання методологічних основ діагностичної діяльності, запровадження діагностичних процедур, використання діагностичного інструментарію й технічних засобів реалізації в умовах професійної підготовки.

Діагностична діяльність як специфічний різновид педагогічної діяльності здійснюється на різних, але тісно взаємозалежних між собою, рівнях: теоретичному й власно практичному. В структурі цього компонента взаємодіють два аспекти: інформаційний і процесуальний.

Інформаційний аспект у змісті когнітивно-процесуального компонента передбачає опанування теоретичними основами діагностичної діяльності, знаннями про її методологічну основу, методичні рекомендації про раціональне використання діагностичних технологій, процедур, діагностичного інструментарію, методів і засобів діагностування, способи забезпечення необхідних умов для опанування теоретичних основ психолого-педагогічного й методичного супроводження діагностування. Практика свідчить про те, що без розуміння ролі педагогічної діагностики та самодіагностики в професійному зростанні майбутніх педагогів, знання їх теоретичних основ, критичного відношення до діагностичної інформації не можлива продуктивність діагностичної діяльності у виконанні запланованої мети та завдань й досягнення прогнозованих результатів.

Процесуальний аспект як важлива частина когнітивно-процесуального компонента об'єднує

систему практичних діагностичних дій умінь і навичок, які характеризують процес використання теоретичних основ діагностики та самодіагностики у вирішенні запланованих завдань діагностичної діяльності. Діагностичні уміння характеризують процес опанування діагностичними знаннями, сприяють набуттю їх міцності, формуванню відповідальності при реалізації діагностичних процедур, забезпеченні об'єктивної діагностичної інформації. Навички відзначають діагностичні дії й впливають на поведінку, систематизацію дій: організації та планування процесу діагностування, постановки мети та завдань, вибору способів і методів збору діагностичної інформації; моніторинг і контроль, аналіз і оцінку досягнутих результатів.

Процесуальний аспект готовності до діагностичної діяльності прогнозує різноманітні варіанти розв'язання проблем на основі діагностичних дій, умінь й навичок інформаційного та практичного планів. Цей аспект реалізується у трьох напрямках:

- соціально-педагогічному, який характеризує діагностичну діяльність в системі професійної підготовки як важливий зі складників соціального процесу – професійного зростання майбутніх педагогів, творчої адаптації до практичної професійної праці, конкурентоздатності та її продуктивності;

- психолого-педагогічному, який спрямований на розкриття механізмів діагностики та самодіагностики саморозвитку й самоствердження особистості в професійній сфері педагогічної діяльності;

- методичному і психолого-педагогічному супроводженню, який пов'язаний зі змістом, методикою, технологією і супроводженням процесу діагностування як важливих умов продуктивності діагностичної діяльності.

Формування когнітивно-процесуального компонента готовності до діагностичної діяльності це активний процес, він зумовлює єдність і взаємозв'язок когнітивних і поведінкових реакцій як основи досягнення запланованих цілей. Зміст цього компонента готовності містить діагностичну інформацію, уміння її збору і використання в практичній діяльності як важливого чиннику продуктивності професійної підготовки та професійного становлення майбутніх педагогів в умовах вищого педагогічного навчального закладу. Сформованість цього компонента готовності становить собою складну знаннево-функційну структуру, де існує неоднорідний зв'язок між діагностичними знаннями, діагностичними процедурами та діагностичними діями, що відображають певну позицію педагога в діагностичній діяльності.

Моніторингово-інструментальний компонент свідчить про здатність систематичного спостереження і контролю за процесом професійної підготовки та професійного становлення майбутніх педагогів, динамікою зміни її продуктивності й рівнів прояву діагностичних здібностей, здатності регулювати хід спостереження, своєчасно виправляти недоліки, що виникають у процесі контролю як змістовому, так і в організаційному плані. Контроль в системі діагностичної діяльності є багатофункціональним, «сприяє виконанню

провідних функцій педагогічної діяльності» [6, с. 43].

Продуктивність контролю, на думку В. Семиченко залежить від того, як його виконавці володіють функціями: вимірювання, оцінювання, стимулювання, прогнозування, коригування та ін. Тому у ході формування готовності до діагностичної діяльності необхідно звертати увагу студентів на опанування означеними функціями.

У процесі формування цього компоненту готовності необхідно звертати увагу майбутніх педагогів на виявленні динаміки змін обставин, самозмін, здатності креативно мислити, усвідомлення необхідності нових видів педагогічної діагностики та самодіагностики, здатності рефлексувати отримані результати на кожному етапі діагностування й контролю його продуктивності чи низької результативності, виявлення причин їх виникнення.

Аналітично-оцінний компонент готовності до діагностичної діяльності – аналіз зібраних даних, їх структуризація, систематизація, визначення на їх основі перспектив подальшого вдосконалення педагогічного процесу й оптимізації професійного становлення майбутніх педагогів, оцінка досягнутих результатів й порівняння з критеріями та показниками нормативного еталона.

Аналітично-оцінний компонент готовності до діагностичної діяльності містить у собі рефлексивні здібності, уміння аналізувати зібрані дані у ході діагностування, уміння оцінювати власні діагностичні дії відповідно до діагностичних завдань і досягнення запланованого результату в процесі професійної підготовки. Завдання аналізу діагностичних даних – надавати рекомендації, що можуть бути використані на практиці розробки стратегії оптимізації професійної підготовки у професійному зростанні студентів в закладах вищої освіти.

Аналіз розглядають як діагностичний інструментарій, що належить до важливого показнику готовності майбутніх педагогів до діагностичної діяльності. Ця діяльність не може виконувати свої функції, не спираючись на аналіз і оцінку діагностичних даних, які є основою прогнозування подальшого вдосконалення професійної підготовки в професійному становленні майбутніх педагогів.

Аналіз результатів діагностування, спрямований на опанування студентами навичками аналізу й самоаналізу, оцінки й самооцінки, стимулює процес активного саморегулювання й самокорекції. Здатність використання діагностичного інструментарію, діагностичних методик й засобів для самопізнання слугує основою активного будування перспективи власного професійного зростання, постійного самовдосконалення, що характеризує аналітично-оцінний компонент готовності до діагностичної діяльності.

Аналіз діагностичних даних не може перетворюватися в самоціль, його результати детально аналізуються й слугують основою для подальшого вироблення рекомендацій щодо оптимізації й удосконалення професійної

підготовки в професійному становленні майбутніх педагогів.

Висновки та перспективи подальших розвідок наперед. Таким чином, процес формування готовності до діагностичної діяльності трактується як систематичний, спеціально організований і керований процес діагностики й самодіагностики, що забезпечує збір необхідних даних про продуктивність професійної підготовки в професійному зростанні студентів в умовах університетської освіти. Цей процес – складна система, яка спрямована на практичне здійснення педагогічної діагностики та самодіагностики, досягнення мети у зборі діагностичних даних про об'єкт чи суб'єкт, що вивчається, досягнення мети, яка має структуру, засоби, діагностичні технології, психолого-педагогічне і методичне супроводження, інструментальне забезпечення. Механізм діагностики та самодіагностики є способом формування готовності до діагностичної діяльності за допомогою якого методологічні підходи, принципи та діагностичний інструментарій педагогічного дизайну забезпечують продуктивність цього процесу.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Кондрашова Л. В. Концептуальна модель технології підготовки до професійної діяльності в системі дидактичної взаємодії «викладач – студенти». *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. 2012. Вип. 107(1). С. 11-20.
2. Лодатко Є. О. Структурні компоненти готовності майбутніх магістрів до освітньо-наукової діяльності в умовах масового навчання. *Педагогічний альманах*. КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти». Херсон, 2018. Вип. 38. С. 175-181.
3. Мартиненко С. М. Підготовка вчителя початкової школи до діагностичної діяльності в умовах багатoproфільного університету. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/451/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%A1.%D0%9C_2.pdf
4. Мельничук Д. П. Психологічні установки особистості та їх місце мотиваційному механізмі поліпшення якості життя населення. *Інноваційні наукові дослідження у галузі педагогіки та психології*: матеріали Міжнародного науково-практичного конференції, м. Запоріжжя, 11-12 лютого 2022 р. Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2022. С. 180-183.
5. Новик І. М. Формування готовності майбутніх учителів початкової школи до діагностичного супроводу розвитку пізнавальних інтересів учнів. *Молодий вчений*. 2016. № 3. С. 405-408.
6. Семиченко В. А. Моделювання структури педагогічної діяльності. КДП Ялта: НМЦ «Надія», 2000. 76 с.
7. Kondrashov N. M., Kondrashova K. G., Chuvasov M. O., Volkova N. V., Slyusarenko N. V. Technologization of preventive activities in the system of preparing future teachers: Apuntes Universitarios. Peru, 2021. Vol. 11. № 4. P. 183-202.

REFERENCES

1. Kondrashova, L. V. (2012). Kontseptual'na model' tekhnolohiyi pidhotovky do profesiynoyi diyal'nosti v systemi dydaktychnoyi vzayemodiyi «vykladach – studenty» [Conceptual model of the technology of preparation for professional activity in the system of didactic interaction "teacher-students"]. Naukovi zapysky Kirovohrads'koho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Vyp. 107(1). S. 11-20. [in Ukrainian]

2. Lodatko, YE. O. (2018). Strukturni komponenty hotovnosti maybutnikh mahistriv do osvitt'o-naukovoyi diyal'nosti v umovakh masovoho navchannya [Structural components of the readiness of future masters for educational and scientific activities in the conditions of mass education]. Pedahohichnyy al'manakh. KVNZ «Kherson's'ka akademiya neperervnoyi osvity». Kherson. Vyp. 38. S. 175-181. [in Ukrainian]

3. Martynenko, S. M. Pidhotovka vchytelya pochatkovoyi shkoly do diahnostychnoyi diyal'nosti v umovakh bahatoprofil'noho universytetu [Preparation of the primary school teacher for diagnostic activities in the conditions of a multidisciplinary university]. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/451/1/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%A1.%D0%9C._2.pdf [in Ukrainian]

4. Mel'nychuk, D. P. (2022). Psykholohichni ustanovky osobystosti ta yikh mistse motyvatsiynomu mekhanizmi polipshennya yakosti zhyttya naselennya [Psychological attitudes of the individual and their place in the motivational mechanism of

improving the quality of life of the population]. Innovatsiyni naukovi doslidzhennya u haluzi pedahohiky ta psykholohiyi: materialy Mizhnar.nauk.-prakt.konf., m. Zaporizhzhya, 11-12 lyutoho 2022 r. Zaporizhzhya: Kласychnyy pryvatnyy universytet. S. 180-183. [in Ukrainian]

5. Novyk, I. M. (2016). Formuvannya hotovnosti maybutnikh uchyteliv pochatkovoyi shkoly do diahnostychnoho suprovodu rozvytku piznaval'nykh interesiv uchniv [Formation of readiness of future primary school teachers for diagnostic support of the development of students' cognitive interests]. Molodyy vchenyy. № 3. S. 405-408. [in Ukrainian]

6. Semychenko, V. A. (2000). Modelyuvannya struktury pedahohichnoyi diyal'nosti Modeling the structure of pedagogical activity. KDP Yalta: NMTS «Nadiya». 76 s. . [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЧУВАСОВ Михайло Олегович – доктор філософії, докторант Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: готовність студентів до діагностичної діяльності.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

CHUVASOV Mykhailo Olegovich – Doctor of Philosophy, Doctoral Candidate of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: readiness of students for diagnostic activities.

Стаття надійшла до редакції 11.08.2024 р.

УДК 373.3/5:81'246.2

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-215-207-211

ЛОТФІ ГАРУДІ Галина Степанівна –

доктор філософії, докторант

Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6713-9056>

e-mail: iDrLotfi@gmail.com

ПАРАДИГМА БІНАРНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРИНЦИПІВ БІЛІНГВАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Характеристика основної теми. Педагогічна система складається з багатовимірних бінарностей (вчитель і учень, викладач і студент, освіта і самоосвіта, викладання і вчення, розвиток і саморозвиток, традиційні та інноваційні елементи, позитивні та негативні результати). Парадигма бінарності як важлива стратегія педагогічного дослідження базується на філософсько-методологічному положенні про бінарне облаштування світу (добро і зло, розвиток і деградація, порядок і хаос). Проблема. Для ефективного функціонування білінгвального навчання у складі педагогічної системи необхідно оптимізувати та гармонізувати елементи однотипних бінарностей (діяльність викладача та діяльність учнів, методи викладання та методи учіння, контроль та самоконтроль). Мета статті – обґрунтувати доцільність проектування цілей, змісту, методів білінгвального навчання та виховання у складі педагогічної системи на засадах парного проектування та оптимізації базових компонентів. Узагальнені результати. Сформульовано низку принципів білінгвальної освіти в контексті парадигми бінарності: креативності; індивідуального та колективного співвідношення бінарностей; гармонізації багатовимірних бінарностей; оптимізації протилежних елементів бінарності; якісного перетворення в системі однотипних бінарностей; доповнюваності; інтеграції елементів однотипних бінарностей; розширення та різноманітності елементів однотипних бінарностей; взаємозалежності розвитку елементів бінарної взаємодії; педагогічного резонансу; психологічної сумісності між педагогом та студентами. Виявлено, що ефективний педагог здатний всебічно та творчо реалізувати себе в педагогічній системі багатовимірних бінарностей, оскільки володіє можливістю презентувати білінгвальне навчання у розвитку діалектичних пар рідної та другої мови. Обґрунтовано, що успішний викладач гармонізує взаємодію елементів навчального та виховного процесів, а на етапі проектування педагогічної діяльності цілісно і багатовимірно активізує необхідну кількість бінарно протилежних компонентів освітньої, виховної та розвиваючої діяльності, якої достатньо для